

○ نظاره هنر (مجموعه مقالات)

○ ارنست کاسپیرر،... [و دیگران]

○ ترجمه بزرگ نادرزاد،... [و دیگران]

○ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات، ۱۳۸۲ش

اثر حاضر عنوان نظاره هنر دربرگیرنده‌ی دوازده مقاله از متفکران ایرانی و خارجی است که در طی سال‌های ۱۳۵۰ تا ۱۳۵۷ در ماهنامه‌ی رودکی به چاپ رسیده است.

در این کتاب با این مقالات رو به رو هستیم:

- هنر / ارنست کاسپیرر / ترجمه بزرگ نادرزاد

- اهمیت فرهنگی هنر / سوزان لنگر / ترجمه بابک قهرمان

- نظاره‌ی هنر و هنر نظاره/ برتولت برشت / ترجمه چنگیز پهلوان

- هنر در جامعه‌ی یک بعدی / هربرت مارکوزه / ترجمه بابک قهرمان

- پایه‌های اجتماعی هنر مدرن با اعتنای ویژه به نقاشی / جان برگر / ترجمه حسن حسینی

- قیدهای دلپذیر / ژان برتلمی / ترجمه احمد سمیعی

- دستبرد به میراث گذشته: غارتگران و گردآوران / کارل مدیر / ترجمه سیدعلاءالدین گوشه‌گیر

- پوپ، ستایشگر هنر ایرانی / محمود نیکویه

- مینیاتورهای ایرانی / ترجمه بهنام جعفری

- دو گفتار درباره‌ی هنر پارت‌ها، سیری در هنر ایران در دوران اشکانی / پرویز ورجاوند

- هنر پارت و ریشه‌های آن / غلامرضا سلیم

در مطلب نظاره هنر و هنر نظاره برشت بر آن است که در صورت نگاه به هنرمند فرد از توانایی مشاهده‌ی خودش آگاه می‌شود. او در نظاره کردن هنرمند است و موضوع زنده‌ای را نظاره می‌کند. به نظر می‌رسد قابلیت او در مشاهده آموزنده است و او هنر مشاهده را آموزش می‌دهد.

او معتقد است اثر هنری نه‌تنها نظاره‌ی موضوع معین هنری را به ناظر آموزش می‌دهد، بلکه به او یاد می‌دهد که به تمامی موضوع‌ها با دیدی عمیق‌تر و همه‌جانبه‌تر و بالذت نظاره کند، و به طور کلی نظاره کردن را می‌آموزد.

در مقاله «پایه‌های اجتماعی هنر مدرن با اعتنای ویژه به نقاشی» هدف اساسی آن است که برداشت ما از هنر پاریس و پیرامون آن را در سال‌های بین ۱۸۷۰ تا ۱۹۲۰ روشن سازد. دوره‌ای که آثار مانه، مونه، دگا، سزان، گوگن، وان‌گوگ، فاوها، کوبیست‌ها را شامل می‌شود.

در مطلب «قیدهای دلپذیر» برتلمی باور دارد که اگر هنرمند را به سازگاری با اصولی بیگانه با جوهر اثر خویش و با اصولی که مقدس و همچون «قوانین جاودانی زیبایی» شمرده شوند، ملزم گردانیم، به هیچ روی به هنری زنده و زبان‌دار منجر نخواهد شد و در عوض به خشکی می‌انجامد. وی ادامه می‌دهد که آشکار است که قیدها برای همه کس و در همه حال دلپذیر نیستند و عمدتاً نتایجی خلاف آنچه ژیده‌والری و دیگران چشم دارند، به بار می‌آورند.

او می‌گوید موضوعاتی که به هنرمند تحمیل می‌گردد باید طوری باشد که او بتواند با زمینه‌های درونی خویش، خود به خود با آنها موافقت کند. مسأله آن است که بدانیم آیا ماهیت قیود چنان است که آفرینندگی بیهوده از آن زبونی می‌کشد یا ارکان و ساخت‌های آفرینندگی را استوارتر می‌سازد، کافی نیست گفته شود که این مواضع باید همچون قواعد بازی باشند تا هر هنرمندی با رضایت به آن تن دهد. این مواضع باید قادر باشند در وجود هنرمند تبدیل به قانونی زنده برای کار انشایی و تکامل شوند و هنرورزی او را با آنچه در وی هر چه شخصی‌تر است آزمودگی بخشند و به دیگر سخن سازواره خلاقه‌ی او گردند که با رغبت خود را با آنها وفق دهد، گویی که با طبیعت خودش سازگار می‌گردد.

«دستبرد به میراث گذشته: غارتگران و گردآوران» گزارشی است از مجموعه‌ای از مشاهدات کارل مهیر از مناطق باستانی کشورهای پرو، مکزیک، گواتمالا. در این مجموعه که شامل پنج بخش است: ۱- پس از کورتس؛ ۲- وداع با بیژانس؛ ۳- ایتالیا؛ فردا خیلی دیر است، ۴- سرقت و داد و ستد سفالینه‌ها؛ ۵- میراث گذشتگان از آن کیست؟ هدف ارائه‌ی اطلاعات درباره غارت اشیای باستانی آمریکای جنوبی (مایا) و دستبرد تابلوهای موزه‌های اروپا، به‌ویژه در ایتالیا است، که بسیار جامع بوده و اکثراً با ذکر نام‌ها آمده است. همچنین کتاب مشتمل بر عکس‌ها و طرح‌هایی از اشیاء و تابلوهایی است که در طی سال‌ها به سرقت رفته یا مخفیانه مورد معامله‌ی سوداگران قرار گرفته است.